הִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב סִימָן תקנד

(לג) **מֻתָּרִים בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל וּכְשֶׁגִּיעוּ לָעִיר יַחֲלִצוּ, וְכֵן בְּתִשְׁעָה בְּאָב.** הגָּה: וְכֵן בְּמָקוֹם שֶׁדְּרִים בֵּין הָאֵינָם יְהוּדִים, (לד) לֹא יַחֲלֹץ (לה) כִּי אִם בְּרְחוֹב (יג) הַיְהוּדִים, (לו) וְכֵן נָהֲגוּ (טור והגהות מיימוני (פ״ה ה״ט אות ד) והגהות מרדכי ריש פרק קמא (דמו״ק סי׳ תתקלב)): **יח** יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁלֹּא יִישַׁן בְּלֵיל תִּשְׁעָה בְּאָב עִם אִשְׁתּוֹ **בַּמִּטָּה, (לז) וְנָכוֹן הַדָּבָר** (יד) **מְשׁוּם** לֵךְ לְךָ (לח) אָמְרִינַן לִנְזִירָא: **יט** אִם חָל תִּשְׁעָה בְּאָב בְּשַׁבָּת, **(לט) מֻתָּר בְּכָלָן אֲפִלּוּ בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה.** הגָּה: וְיֵשׁ אוֹסְרִים תַּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, (טו) [טו] (מ) וְכֵן נוֹהֲגִין (טור בשם רבי יצחק ואגור (סי׳ תפנ״ה) ומנהגים): **כ** (מא) אֵין שְׁאֵלַת (טז) [טז] שָׁלוֹם (מב) **לַחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב, וְהָיְהוּטוֹת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים וְנוֹתְנִים שָׁלוֹם, מְשִׁיבִים לָהֶם בְּשָׁפָה רָפָה וּבְכֹבֶד רֹאשׁ: כא** יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר **שֶׁלֹּא יֵלֵךְ וִיטַיֵּל בַּשּׁוּק, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי שְׂחוֹק וְקַלּוּת וְהִתּוּל: כב** [*] טָמוּן שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת **מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב, עוֹשִׁין,** * **בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת,** (יז) (מג) אֵין עוֹשִׂין. **וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִים, וְכָל הָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ תַּלְמִיד חָכָם לְעִנְיָן זֶה** (מד) עוֹשֶׂה. (מה) **וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת,** (מו) מֻתָּר * עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, **אֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ. וּפְרַקְמַטְיָא לְהַרְוִיחַ וּלְהִשְׁתַּכֵּר** כְּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ

ה הַגְּהוֹת מָרְדְּכַי דְּמוֹעֵד קָטָן (סי׳ תתקלד). ו טור בְּשֵׁם אֲבִיו הָרא״ש (פ״ד סי׳ ב) מִלְּשׁוֹן הַתּוֹסָפְתָּא (פ״ג ה״ג) וְשָׁכַן כָּתַב רַמְבַּ״ן (תורת האדם ענין אבלות ישנה אות קב). ז תּוֹסָפוֹת (שם ה״ב) וְירוּשַׁלְמִי (פ״א ה״ח) וְכֵן פְּסָקוּ הַפּוֹסְקִים. ח כל בּוֹ (סי׳ סב). ט מִשְׁנָה פְּסָחִים נ״ד (ע״ב) וּכְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. תּוֹסָפוֹת (ברכות יז: ד״ה רבן). י רוֹקֵחַ (סי׳ שי׳). כ רַשְׁבָּ״א בְּתְשׁוּבָה (ח״א סי׳ תקכא).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְהַמַּחְמִיר תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה. וְעַיֵּן שָׁם שֶׁצָּרִיכִין לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לֵילֵךְ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וּבְתִשְׁעָה בְּאָב בְּאוֹתָן אַנְפּוֹלְיָא שֶׁלִּסְטָה מְחֻפֶּה בְּעוֹר דְּהֵרֵי בִּכְלֵי עֶלְמָא, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן כָּתַב בְּלֶקֶט הַקֶּמַח (הלכות ת״ב ושאר תעניות) בְּשֵׁם מִשְׁפְּטֵי שְׁמוּאֵל (דף ל״ד) (סי׳ יב המובא לאחר סי׳ מה) עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן בְּכֶנֶסֶת יְחֶזְקֵאל סִימָן י״א וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קכ״ח (סי״ח): **יט [טו] וְכֵן נוֹהֲגִין.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ז) שֶׁהֵבִיאוּ דִּבְרֵי הָאֲלִיָּה רַבָּה שְׁחוֹלֵק עַל שָׁל״ה וְכָתַב שֶׁקָּנוּ וְאָבִיו הַגְּאוֹנִים אָסְרוּ, אַךְ בְּזֶרַע אֶמֶת (סי׳ פב) הֶחֱזִיק בְּהוֹרָאַת שָׁל״ה וּדְעִמֹּה, עַיֵּן שָׁם: **כ [טז] שָׁלוֹם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כא) דְּגַם לֵאמֹר צַפְרָא דְּמָרֵי טָב אָסוּר בְּתִשְׁעָה בְּאָב וְעַיֵּן בְּיוֹדֵה דֵּעָה סִימָן שפ״ה: **כב [בשו״ע] מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ כו׳.** וּבְנִין דָּאוּשָׁא מִלְּתָא אִסּוּר, אֲפִלּוּ הַבָּנָאִים עוֹבְדֵי כא) חוֹלֵק וְכָתַב דְּאֵין לְהַקֵּל, וְנִרְאֶה לִי דְּאִסּוּר גַּם כֵּן לְשִׁלַּח דּוֹרוֹן לַחֲבֵרוֹ דְּזֶה בִּכְלַל שְׁאֵלַת שָׁלוֹם. מֵיהוּ כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין בָּהּ שְׁהוּי שָׁרֵי דְּאֵין מַסִּיחִ דַּעְתּוֹ בְּכָךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) וּמִטַּעַם זֶה גַּם בַּלַּיְלָה אָסוּר בִּמְלָאכָה דְּהָא גַּם בַּלַּיְלָה מְחֻיָּב לְהִתְאַבֵּל. מֵיהוּ כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין בָּהּ שְׁהוּי שָׁרֵי דְּאֵין מַסִּיחִ דַּעְתּוֹ בְּכָךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב)

בַּאֵר הַיטֵב

(יג) **הַיְהוּדִים.** וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הַרְבֵּה אֵינָם יְהוּדִים עוֹבְרִים שָׁם מַתָּר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח): **יח (לד) מְשׁוּם.** וְעַיֵּן סִימָן תרט״ו (ס״א) דְּאָסוּר לְגַעַ בְּאִשְׁתּוֹ כְּאִלּוּ הִיא נִדָּה וְאָפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב. דְּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז). וְנִרְאֶה לִי דְּבְיוֹם יֵשׁ לְהָקֵל. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט): **יט (טו) וְכֵן נוֹהֲגִין.** וּמִכְּרִיז הַשַּׁמָּשׁ דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָה נוֹהֵג. דְּרְכֵי מֹשֶׁה (שם) וּמִנְהָגִים. וּפְסַק בְּשָׁל״ה (שער האותיות עמק ברכה אות ס) דְּאִם נִזְדַּמְּנָה לֵיל טְבִילָתָהּ בְּלֵיל שַׁבָּת זוֹ טוֹבֶלֶת וּמִשַּׁמֶּשֶׁת, דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל סְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה, וְכֵן דַּעַת כָּל הַגְּדוֹלִים. וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) דְּלֹא כְּאֵלֶּיהָ זוּטָא (סק״י): **כ (טז) שָׁלוֹם.** כָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן שפ״ה (ס״א), יֵשׁ אוֹמְרִים דְּזֶה מַה שָּׁאנוּ נוֹתְנִים שָׁלוֹם לֹא מִקְּרֵי שְׁאֵלַת שָׁלוֹם שֶׁבֵּימֵיהֶם, עַיֵּן שָׁם, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט) נִזְדַּמְּנָה לִי טְבִילָתִי בְּלֵיל שַׁבָּת זוֹ וְלֹא יָדַעְתִּי אִם לִסְמֹךְ עַל הַמְנָהָג. וּבְעַוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָרַבָּה מֵהֶמּוֹן מְקִלִּין בְּאִסּוּר נְעִילַת הַסַּנְדָּל כָּל הַיּוֹם אַף כְּשֶׁיּוֹשְׁבִין בְּבֵיתָם, (מג) וְעָוֹן גָּדוֹל הוּא, דְּאַף כְּשֶׁנְּקַל בָּזֶה בְּעֵת שֶׁהוֹלֵךְ בְּרְחוֹב שָׁמָּצוּי שָׁם עַכּוּ״ם, מִכָּל מָקוֹם תֵּכֶף כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ מְחֻיָּב לַחֲלֹץ אוֹתָם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א׳: **(לו) וְכֵן נָהֲגוּ.** כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלה סי״א), הַהוֹלְכִים בֵּין הָעַכּוּ״ם וְנוֹהֲגִין לִלְבֹּשׁ הַמְנָעָלִים, אַף שֶׁאֵין לְמָחוֹת בְּיָדָם שֶׁיֵּשׁ גְּדוֹלִים הַמַּתִּירִים, מִכָּל מָקוֹם אֵין לָזֶה טַעַם, דְּמַה בְּכָךְ שֶׁיַּלְעִיגוּ עָלֵינוּ בְּלָאו הָכִי מַלְעִיגִים עָלֵינוּ, וּמִכָּל מָקוֹם אוֹתָן הַיּוֹשְׁבִים בַּחֲנֻיוֹת וַדַּאי אֲסוּרִים, דְּאִיךְ יֵדְעוּ הַנָּכְרִים אִם יִלְכוּ בְּלֹא מִנְעָלִים: **יח (לז) וְנָכוֹן הַדָּבָר.** וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרט״ו (ס״א) דְּאָסוּר לְגַעַ בְּאִשְׁתּוֹ כְּאִלּוּ הִיא נִדָּה, וְאָפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב [כֵּן כָּתַב הַדְּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז)], וּמִכָּל מָקוֹם בְּיוֹם (מד) יֵשׁ לְהָקֵל [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט)]: **(לח) אָמְרִינַן לִנְזִירָא.** סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא לָא תִקְרַב: **יט (לט) מֻתָּר בְּכֻלָּן אֲפִלּוּ כו׳.** וְהָיְשׁ אוֹסְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּהֵרֵי שַׁבָּת זוֹ כְּקוֹבֵר מֵתוֹ בָּרֶגֶל דִּנוֹהֵג בָּרֶגֶל דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא, וּלְפִי זֶה שָׁלְחָנוֹ וְאֵינוֹ מוֹנֵעַ עַצְמוֹ מִשּׁוּם דָּבָר. וְהָיְשׁ אוֹסְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּהֵרֵי שַׁבָּת זוֹ כְּקוֹבֵר מֵתוֹ בָּרֶגֶל דִּנוֹהֵג בָּרֶגֶל דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא, וּלְפִי זֶה אָסוּר גַּם כֵּן לִרְחֹץ יָדָיו בְּחַמִּין, שֶׁגַּם זֶה קְרוּי צִנְעָא: **(מ) וְכֵן נוֹהֲגִין.** וּמַכְרִיז (מה) הַשַּׁמָּשׁ דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא נוֹהֵג. אָכֵן אִם אֵרַע לֵיל טְבִילָתָהּ בְּשַׁבָּת זוֹ, הֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) בְּשֵׁם הַשְּׁלָ״ה (שער האותיות עמק ברכה אות ס) דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ בָּזֶה עַל דֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה וְטוֹבֶלֶת וּמִשַּׁמֶּשֶׁת, וְיֵשׁ מַחְמִירִין גַּם בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קלו ס״ג) שֶׁכָּתַב דְּכֵיוָן דְּבְלֵיל טְבִילָה הוּא מִצְוַת עוֹנָה, יֵשׁ לִסְמֹךְ בָּזֶה עַל הַמַּתִּירִין, וְהָרַמְ״א שֶׁכָּתַב דִּנוֹהֲגִין לְאִסּוּר הַיְנוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כָּאן מִצְוַת עוֹנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלֵיל טְבִילָה (מו) עַיֵּן שָׁם בִּנְשִׁמַת אָדָם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דְּמִשְׁמַע מִנֵּהּ גַּם כֵּן דְּהוּא מְצַדֵּד לְהָקֵל כְּדֵעַת הַמְחַבֵּר, וְאִם כֵּן יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל כָּל פָּנִים בְּלֵיל טְבִילָה: **כ (מא) אֵין שְׁאֵלַת שָׁלוֹם כו׳.** וְהוּא הַדִּין לוֹמַר לוֹ צַפְרָא טָבָא (מז) נַמִי אָסוּר. וְהוּא הַדִּין לִשְׁלֹחַ דּוֹרוֹן לַחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב אָסוּר [אַחֲרוֹנִים]: **(מב) לַחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב.** וּלְעֹם הָאָרֶץ טוֹב (מח) שֶׁיּוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהַיּוֹם אָסוּר לִתֵּן שָׁלוֹם, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ אֵיכָה עָבוּר זֶה עָלָיו: **כב (מג) אֵין עוֹשִׂין.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּם מֵהָאֲבֵלוּת, וּמִטַּעַם זֶה בַּלַּיְלָה אָסוּר בִּמְלָאכָה דְּהָא גַּם בַּלַּיְלָה מְחֻיָּב לְהִתְאַבֵּל. מֵיהוּ כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין בָּהּ שְׁהוּי שָׁרֵי, דְּאֵין מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּכָךְ: **(מד) עוֹשֶׂה.** וְלֹא מְחֲזֵי כְּיֵהָרֵא, דְּהָרוֹאֶה אוֹמֵר דְּמִנְיָעָתוֹ מִמְּלָאכָה הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְדַּמֵּן לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת: **(מה) וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת.** כְּגוֹן בְּמִדִינָתֵנוּ: **(מו) מֻתָּר עַל יְדֵי עַכּוּ״ם.** אָכֵן

בְּאוּר הַלָּכָה

ל׳ (ע״א) תְּנוּ רַבָּנָן כָּל מִצְוֹת הַנּוֹהֲגוֹת בְּאֵבֶל נוֹהֲגוֹת בְּתִשְׁעָה בְּאָב וְכוּ׳ וּבְסִיכָה וּנְעִילַת הַסַּנְדָּל וְכוּ׳, וְכֵיוָן דִּבְאֵבֶל אֵיתָא שָׁם בְּדֶרֶךְ י״ג עַמּוּד ב׳ דְּלְהַעֲבִיר אֶת הַזְּהָמָא מַתָּר מִפֵּילָא הוּא הַדִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב:

כב * בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת וכו׳. וּכְהֵיוֹם מִנְהָג כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת [מַשָּׂה יְהוּדָא (ס״ק טז)], **וְכֵנוֹתוֹ הוּא רַק עַד חֲצוֹת** כְּדִלְקַמָּה בְּהָגַ״ה:

* **עַל יְדֵי עַכּוּ״ם אֲפִלּוּ בְּבֵיתוֹ.** עַיֵּן בְּסֵפֶר הַנֵּ״ל (ס״ק יז) דְּדַוְקָא **אִם נוֹתֵן לוֹ קֹדֶם תִּשְׁעָה בְּאָב.** וּלְדַעְתִּי צָרִיךְ עִיּוּן כֵּיוָן דְּלִיכָּא הֶסֵּח הַדַּעַת עַל יְדֵי זֶה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ״א. **וּלְעִנְיָן כְּתִיבָה, בְּאֵלֶּיהָ רַבָּה** (ס״ק כו) **בְּשֵׁם שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (הגה״ט סק״ג) **לְהָקֵל, וְהַמַּשָּׂה יְהוּדָא** (שם) **דְּעָתוֹ דְּלִעְנְיָן כְּתִיבָה הוּא כְּמוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, עַיֵּן שָׁם:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּשֶׁיּוֹשֵׁב עַל הָעַגָלָה אוֹ רוֹכֵב צָרִיךְ לַחֲלֹץ אַף בְּדֶרֶךְ רָחוֹק: **(לג) מֻתָּרִים בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל.** וְטוֹב (מח) שֶׁאָז יִתֵּן עָפָר בְּמַנְעָלִים: **(לד) לֹא יַחֲלֹץ וְכוּ׳.** מְשׁוּם הָעִכּוּ״ם שֶׁמַּלְעִיגִים עָלֵינוּ: **(לה) כִּי אִם בְּרְחוֹב הַיְהוּדִים.** כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יח) נִרְאֶה לִי דְּאִם הָרַבֶּה עַכּוּ״ם עוֹבְרִים שָׁם מַתָּר, וְאֵלֶּיהָ רַבָּה (ס״ק טו) צָדַד לְהַחְמִיר לְעִנְיַן רְחוֹב הַיְּהוּדִים אַף בְּאֹפֶן זֶה, (מג) דְּהָבוּ דְּלֹא לְהוֹסִיף עַל הַמִּנְהָג. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָרַבֶּה מֵהֶמּוֹן מְקִלִּין בְּאִסּוּר נְעִילַת הַסַּנְדָּל כָּל הַיּוֹם אַף כְּשֶׁיּוֹשְׁבִין בְּבֵיתָם, (מג) וְעָוֹן גָּדוֹל הוּא, דְּאַף כְּשֶׁנְּקַל בָּזֶה בְּעֵת שֶׁהוֹלֵךְ בְּרְחוֹב שָׁמָּצוּי שָׁם עַכּוּ״ם, מִכָּל מָקוֹם תֵּכֶף כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ מְחֻיָּב לַחֲלֹץ אוֹתָם, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן א׳: **(לו) וְכֵן נָהֲגוּ.** כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קלה סי״א), הַהוֹלְכִים בֵּין הָעַכּוּ״ם וְנוֹהֲגִין לִלְבֹּשׁ הַמְנָעָלִים, אַף שֶׁאֵין לְמָחוֹת בְּיָדָם שֶׁיֵּשׁ גְּדוֹלִים הַמַּתִּירִים, מִכָּל מָקוֹם אֵין לָזֶה טַעַם, דְּמַה בְּכָךְ שֶׁיַּלְעִיגוּ עָלֵינוּ בְּלָאו הָכִי מַלְעִיגִים עָלֵינוּ, וּמִכָּל מָקוֹם אוֹתָן הַיּוֹשְׁבִים בַּחֲנֻיוֹת וַדַּאי אֲסוּרִים, דְּאִיךְ יֵדְעוּ הַנָּכְרִים אִם יִלְכוּ בְּלֹא מִנְעָלִים: **יח (לז) וְנָכוֹן הַדָּבָר.** וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תרט״ו (ס״א) דְּאָסוּר לְגַעַ בְּאִשְׁתּוֹ כְּאִלּוּ הִיא נִדָּה, וְאָפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב [כֵּן כָּתַב הַדְּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז)], וּמִכָּל מָקוֹם בְּיוֹם (מד) יֵשׁ לְהָקֵל [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט)]: **(לח) אָמְרִינַן לִנְזִירָא.** סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא לָא תִקְרַב: **יט (לט) מֻתָּר בְּכֻלָּן אֲפִלּוּ כו׳.** וְהָיְשׁ אוֹסְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּהֵרֵי שַׁבָּת זוֹ כְּקוֹבֵר מֵתוֹ בָּרֶגֶל דִּנוֹהֵג בָּרֶגֶל דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא, וּלְפִי זֶה שָׁלְחָנוֹ וְאֵינוֹ מוֹנֵעַ עַצְמוֹ מִשּׁוּם דָּבָר. וְהָיְשׁ אוֹסְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּהֵרֵי שַׁבָּת זוֹ כְּקוֹבֵר מֵתוֹ בָּרֶגֶל דִּנוֹהֵג בָּרֶגֶל דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא, וּלְפִי זֶה אָסוּר גַּם כֵּן לִרְחֹץ יָדָיו בְּחַמִּין, שֶׁגַּם זֶה קְרוּי צִנְעָא: **(מ) וְכֵן נוֹהֲגִין.** וּמַכְרִיז (מה) הַשַּׁמָּשׁ דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא נוֹהֵג. אָכֵן אִם אֵרַע לֵיל טְבִילָתָהּ בְּשַׁבָּת זוֹ, הֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) בְּשֵׁם הַשְּׁלָ״ה (שער האותיות עמק ברכה אות ס) דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ בָּזֶה עַל דֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה וְטוֹבֶלֶת וּמִשַּׁמֶּשֶׁת, וְיֵשׁ מַחְמִירִין גַּם בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קלו ס״ג) שֶׁכָּתַב דְּכֵיוָן דִּבְלֵיל טְבִילָה הוּא מִצְוַת עוֹנָה, יֵשׁ לִסְמֹךְ בָּזֶה עַל הַמַּתִּירִין, וְהָרַמְ״א שֶׁכָּתַב דִּנוֹהֲגִין לְאִסּוּר הַיְנוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין כָּאן מִצְוַת עוֹנָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלֵיל טְבִילָה (מו) עַיֵּן שָׁם בִּנְשִׁמַת אָדָם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דְּמִשְׁמַע מִנֵּהּ גַּם כֵּן דְּהוּא מְצַדֵּד לְהָקֵל כְּדֵעַת הַמְחַבֵּר, וְאִם כֵּן יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל כָּל פָּנִים בְּלֵיל טְבִילָה: **כ (מא) אֵין שְׁאֵלַת שָׁלוֹם כו׳.** וְהוּא הַדִּין לוֹמַר לוֹ צַפְרָא טָבָא (מז) נַמִי אָסוּר. וְהוּא הַדִּין לִשְׁלֹחַ דּוֹרוֹן לַחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב אָסוּר [אַחֲרוֹנִים]: **(מב) לַחֲבֵרוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב.** וּלְעֹם הָאָרֶץ טוֹב (מח) שֶׁיּוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהַיּוֹם אָסוּר לִתֵּן שָׁלוֹם, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ אֵיכָה עָבוּר זֶה עָלָיו: **כב (מג) אֵין עוֹשִׂין.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּם מֵהָאֲבֵלוּת, וּמִטַּעַם זֶה בַּלַּיְלָה אָסוּר בִּמְלָאכָה דְּהָא גַּם בַּלַּיְלָה מְחֻיָּב לְהִתְאַבֵּל. מֵיהוּ כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין בָּהּ שְׁהוּי שָׁרֵי, דְּאֵין מַסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּכָךְ: **(מד) עוֹשֶׂה.** וְלֹא מְחֲזֵי כְּיֵהָרֵא, דְּהָרוֹאֶה אוֹמֵר דְּמִנְיָעָתוֹ מִמְּלָאכָה הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְדַּמֵּן לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת: **(מה) וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת.** כְּגוֹן בְּמִדִינָתֵנוּ: **(מו) מֻתָּר עַל יְדֵי עַכּוּ״ם.** אָכֵן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מא) דְּבְמָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַכְרִיז אֵין לְהַקְפִּיד עַל זֶה [עַיֵּן בַּהֲלָכָה בְּרוּרָה (סק״ז) **דְּמַפְקְפֵק עַל עִקַּר הַכְּרָזָה, וּבִפְרָט בִּזְמַנֵּנוּ דְּשִׂכְיחִי לֵיצָנֵי]:** (מו) בְּכְלָל קל״ו, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד שֶׁכָּתַב דְּנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין בְּבָא מִן הַדֶּרֶךְ יֵשׁ לְהָקֵל, שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ בְּגְמָרָא (סנהדרין קג.) וְסָמְכוּ עַל הַפְּסוּק 'לֹא תְאַנֶּה' (תהלים צא י) וְגוֹ' שֶׁלֹּא תָּבֹא מִן הַדֶּרֶךְ וְתִמְצָא אִשְׁתְּךָ סָפֵק נִדָּה, וּפָרַשׁ רַשִׁ״י (ד״ה שלא) שֶׁאָז מִתְאַוֶּה לְזִוּוּג, וְאִם כֵּן בְּוַדַּאי שֶׁגַּם הָאִשָּׁה מִתְאַוָּה וּכְשֶׁתִּתְאַוֶּה אָז הוּא מִצְוַת עוֹנָה וְכוּ׳ **וְהַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם,** עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **כ (מז)** אֵלֶּיהָ רַבָּה (ס״ק כא) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קלה סי״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(מח)** פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק כב): **כב (מג)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

(מג) עֲטֶרֶת זְקֵנִים (ס״א): **(מג)** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבְלָאו הָכִי יֵשׁ מְפַקְפְּקִים עַל הַמִּנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ לְהָקֵל כְּשֶׁהוֹלְכִים בֵּין הָעַכּוּ״ם, עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב אבי״ו): **(מג)** וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) הֵבִיא בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (תענית ל. ד״ה ת״ר) שֶׁכָּתַב יֶשׁ לְהָבִיא בְּנִדּוּי מִי שֶׁעוֹבֵר אֶחָד מֵהַחֲמִשָּׁה עִנּוּיִים כָּל הַיּוֹם: **יח (מד)** דְּדַוְקָא בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהֲנָּשִׁים מְקֻשָּׁטוֹת לְכְבוֹד הַיּוֹם יֵשׁ לְחוּשׁ לְגַרְמֵי הַיְצֶר הָרַע מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁהוֹלְכִים בִּכְבָדִים מְנֻוָּלִים, **וְאִם גַּם בְּתִשְׁעָה בְּאָב הוֹלְכִים מְקֻשָּׁטוֹת יֵשׁ לְהַחְמִיר בּוֹ אַף בְּיוֹם כְּמוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים** [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל], וְעַיֵּן בְּסִימָן תרט״ו (סק״א) דְּטָבַ״ז דְּהוּא מְצַדֵּד לְהָקֵל בְּתִשְׁעָה בְּאָב בְּנִגִיעָה אַף בַּלַּיְלָה, וְאוּלַי לֹא רָאָה הַדְּרְכֵי מֹשֶׁה: **יט (מה)** כֵּן כָּתַב הַדְּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ז), **וְנִרְאֶה לִי**

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה, אָסוּר, וּבְמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, מֻתָּר אֶלָּא שֶׁמְּמַעֵט, שֶׁאֲפִלּוּ מִשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין מִלְּשָׁא וְלִתֵּן. הַגָּה: וְלֹא נָהֲגוּ בְּאִסּוּר מְלָאכָה כִּי אִם עַד חֲצוֹת (מנהגים). וְנָהֲגוּ לְהַחְמִיר עַד חֲצוֹת בְּכָל מְלָאכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁהוּי קְצָת אֲפִלּוּ מַעֲשֵׂה הֶדְיוֹט, אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵין בָּהּ שְׁהוּי, כְּגוֹן הַדְלָקַת נֵרוֹת אוֹ קְשִׁירָה וְכַדּוֹמֶה, מֻתָּרִין. וְלַחֲלֹב הַפָּרוֹת טוֹב לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, (מז) *אִם אֶפְשָׁר (יח) בְּאֵינוֹ יְהוּדִי: **כג** [ל]**וּמְלָאכְתָּ (מח) * דָּבָר** (יט) **הָאֲבֵד** מֵאָחִיךָ, כְּדָרָךְ שֶׁאָמְרוּ בְּחֵלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד: **כד** (מט) [מ]כָּל הָעוֹשֶׂה (כ) [כ] מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב, אֵינוֹ רוֹאֶה סִימָן בְּרָכָה (נ) מֵאוֹתָהּ מְלָאכָה: **כה** (נא) [נ]כָּל הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה בְּתִשְׁעָה בְּאָב, אֵינוֹ רוֹאֶה בְּשִׂמְחַת יְרוּשָׁלַיִם, וְכָל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם, זוֹכֶה וְרוֹאֶה בְּשִׂמְחָתָהּ. [ס]וְכָל הָאוֹכֵל בָּשָׂר אוֹ שׁוֹתֶה יַיִן בַּסְּעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (ישעיהו כב יג) 'וְהִנֵּה עֲלֹנוֹתָם עַל עַצְמוֹתָם':

ל שם בְּתִשׁוּבָה.
מ בְּרֵיְתָא תַּעֲנִית ל'. (ע"כ). נ בְּרֵיְתָא שָׁם.
ס בְּרֵיְתָא שָׁם.

תקנה דיני תְּפִלִּין וְציצִית בְּתִשְׁעָה בְּאָב. וּבוֹ ב' סְעִיפִים:

א (א) [א]נוֹהֲגִים שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ (ס) תְּפִלִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב שַׁחֲרִית וְלֹא טַלִּית, אֶלָּא לוֹבְשִׁים טַלִּית קָטָן תַּחַת בְּגָדָיו (ב) בְּלֹא בְּרָכָה. (ג) וּבְמִנְחָה מַנִּיחִים צִיצִית (ג) [ב] (ד) וּתְפִלִּין, (ה) וּמְבָרְכִים עֲלֵיהֶם:

א טור.

בֵּאֵר הֵיטֵב

עַיִן שָׁם: (יח) **בְּאֵינוֹ יְהוּדִי**. וְאִם אִי אֶפְשָׁר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, מֻתָּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּעַצְמוֹ כְּמוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד. וְעַיֵּן סוֹף סִימָן תקל"ג (ס"ה): **כג** (יט) **הָאֲבֵד**. אִם יָרִיד אוֹ שְׁיָרוֹת בָּאִים, מֻתָּר לִקְנוֹת מֵהֶם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְכָל שֶׁכֵּן לִמְכֹּר, דְּהָוֵי דָּבָר הָאֲבֵד כְּמוֹ שְׁכָתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ש"פ סָעִיף ז' לְעִנְיַן אֶבֶל, וְעַיֵּן מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כו): **כד** (כ) **מְלָאכָה**. אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת. מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כו) עַיֵּן שָׁם.

וּבִכְתִיבָה מֻתָּר בְּתִשְׁעָה בְּאָב. שִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ג):

א (ס) **תְּפִלִּין**. מַהֲרַ"ם גַּלַאנְטֵ"י הָיָה מַנִּיחָם בְּבֵיתוֹ וְהָיָה קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וְאַחַר כָּךְ הָיָה הוֹלֵךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת. כֵּן כָּתַב בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קל"ט וְכָתַב שֶׁכֵּן מָצָא כָּתוּב לְהָאַרִ"י זַ"ל: (ג) **וּתְפִלִּין**. וְהַנּוֹהֲגִים לְהַנִּיחַ שְׁתֵּי וּזְגוֹת תְּפִלִּין, גַּם בְּתִשְׁעָה בְּאָב יַנִּיחוּ, נִרְאֶה לִי, עַיֵּן סִימָן ל"ח (ס"ו):

נִרְאֶה הַסְּכָמַת הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סי' ל סק"י) וּמָגֵן דָּוִד (ט"ז סי' ל סק"י), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן ל' בְּבֵאוּר הֵיטֵב (סק"ג) מִזֶּה. וְעַיֵּן בְּרִבְדֵי יוֹסֵף מִתְּשׁוּבַת (הרמ"א) [הָרַמַ"ע] (סי' קז) שֶׁהַנּוֹהֲגִין לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּתִשְׁעָה בְּאָב בַּבֹּקֶר אַף דְּכִשְׁאָר יָמִים מַנִּיחִין שְׁתֵּי וּזְגוֹת, בְּתִשְׁעָה בְּאָב לֹא יַנִּיחַ רַק דְּרַשְׁ"י וּלְמִנְחָה יַנִּיחַ שְׁנֵיהֶם, וּבְשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) חוֹלֵק עַל זֶה דְּכֵיוָן דְּנוֹהֲגִ לְהַנִּיחַ בַּבֹּקֶר יֵשׁ לְהַנִּיחַ גַּם שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם. וּבְרַבִּי יוֹסֵף (סק"א) יָשַׁב דִּבְרֵי (הרמ"א) [הָרַמַ"ע] עַל פִּי סוֹדָן שֶׁל דְּבָרִים וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קל"ט שֶׁהָאַרִ"י לֹא הָיָה מַנִּיחַ, לֹא רָאִיתִי כֵּן כוֹ' אַךְ הַמְקַבֵּל מוֹרֵנוּ הָרַב שָׁלוֹם שַׁרְעַבִ"י הָיָה מַנִּיחַ דְּרַשְׁ"י וּדְרַבֵּנוּ תָּם בְּיוֹמֵי אֲבֵלוּת וּבְתִשְׁעָה בְּאָב בַּבֹּקֶר וְרָאָה שֶׁכֵּן עִקַּר, וְעַיֵּן בֵּית דָּוִד סִימָן (של"ז) [של"ו] וּדְבָרָיו מִשָּׁה סִימָן ל"ח וְעַיֵּן בְּתִשׁוּבַת כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה לְאַרְחַ חַיִּים חֵלֶק ב', אִם יֵשׁ מִילָה וּמֵלִין קֹדֶם חֲצוֹת וְהַמְבָרֵךְ לָבַשׁ טַלִּית גָּדוֹל, אֵין לְמִחּוֹת בְּיָדוֹ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק (ב') [ג'] סִימָן ל"ז בְּתִשְׁעָה בְּאָב שֶׁנִּדְחָה וְחוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה כָּל זְמַן הַתְּנָנָה עַד אַחַר חֲצוֹת וְנִחְלַשׁ עַד שֶׁצְּוָה הָרוֹפֵא שֶׁלֹּא יִתְעַנֶּה יוֹתֵר, וְהוֹרָה הַמּוֹרֶה שֶׁיֹּאכַל אַחַר מִנְחָה גְּדוֹלָה, כֵּיוָן שֶׁנִּדְחָה אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים אֲפִלּוּ בְּחוֹלֶה קָצָת, וְכֵן נָהֲגוּ לְהוֹרוֹת בְּיוֹלְדַת תּוֹךְ שִׁלְשִׁים אוֹ וּלְפִי שֶׁהִתְפַּלֵּל בֵּיחִידוּת שָׁכַח לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, וְהַשִּׁיב דִּיקָה פְּסַק הַמּוֹרֶה שֶׁיֹּאכַל אַחַר מִנְחָה גְּדוֹלָה, כֵּיוָן אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁלִים אֲפִלּוּ בְּחוֹלֶה קָצָת, וְכֵן נָהֲגִתִּי לְהוֹרוֹת בְּיוֹלֶדֶת תּוֹךְ שִׁלְשִׁים אוֹ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כּוֹכָבִים וְכֵן מִנְהָג פָּשׁוּט בְּקוֹשְׁטַנְדִּינָא כֵּן כָּתַב בְּשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"י סק"ד) עַיֵּן שָׁם: **כד [כ] מְלָאכָה**. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ג) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י בְּרוֹנָא (סי' טז), דְּרַ"י הִגִּיהַ בְּסִפְרוֹ תּוֹרָה שֶׁלּוֹ בְּתִשְׁעָה בְּאָב וְהִגִּיהַ בּוֹ הַסּוֹפֵר טָעֲיוֹת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְצָרִיךְ לוֹמַר לְפִי עֲנִיוּת דַּעְתִּי דְּאִפְשָׁר שֶׁעָשָׂה כֵּן שֶׁלֹּא לְהַשְׁהוֹת סֵפֶר שֶׁאֵינוֹ מֻגָּה אוֹ שֶׁהָיָה צָרִיךְ אֵלָיו לִקְרוֹת בּוֹ הַיּוֹם. וְנִרְאֶה דְּמִי תִּשְׁתַּדֵּל לוֹ אֵיזֶה חִדּוּשׁ אֵין לִכְתֹּב בְּתִשְׁעָה בְּאָב, אַף עַל גַּב דִּכְתַל הַמּוֹעֵד כָּתְבוּ לְהַתִּיר, שֶׁאנִי תִּשְׁעָה בְּאָב דְּשִׂמְחָה הִיא לוֹ כְּשֶׁכּוֹתֵב חִדּוּשֵׁי תּוֹרָה, וְגַם אֵינוֹ רַק יוֹם אֶחָד וְאֵין חֶשֶׁק שִׁישְׁכַּח:

א [ב] וּתְפִלִּין. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן (כ"ג) [כ"ד] שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי מַהֲרִי"ל (הל' י"ז בהמות ותשעה באב) לְחַלֵּק אַחַר קְדֻשָּׁה, וְלָחֶם חְמוּדוֹת (הלכות קטנות הל' תפילין ס"ק עט) כָּתַב לְחַלֵּק קֹדֶם תְּפִלַּת עַרְבִית, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁירֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' ל הגה"ט סק"א) שֶׁכֵּן הָיָה נוֹהֵג וְגַם הֵבִיא דִּבְרֵי גֵּיסוֹ בְּאֵלִיָּה זוֹטָא (סי' ל סק"א) וְהוּא הַכְּרִיעַ כְּמַהֲרִי"ל, וְכָתַב שֶׁכֵּן הָיָה נוֹהֵג וְגַם הֵבִיא דִּבְרֵי גֵּיסוֹ בְּאֵלִיָּה זוֹטָא (סי' ל סק"א) וְהוּא הַכְּרִיעַ כְּמַהֲרִי"ל, וְכָתַב שֶׁכֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִבְנוֹת בִּנְיָן דְּאוֹשָׁא מִלְּתָא, אָסוּר (נ) אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם: (מז) **אִם אֶפְשָׁר בְּנָכְרִי**. וְאִם אִי אֶפְשָׁר בְּנָכְרִי, מֻתָּר לַעֲשׂוֹתָהּ בְּעַצְמוֹ כְּמוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד [מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כה)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א שֶׁמְּצַדֵּד לְהָקֵל תָּמִיד עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַצְמוֹ: **כג** (מח) **דָּבָר הָאֲבֵד מֻתָּר**. אִם יָרִיד אוֹ שְׁיָרוֹת בָּאִים, (נא) מֻתָּר לִקְנוֹת מֵהֶם עַל יְדֵי עַכּוּ"ם [אֲבָל לֹא עַל יְדֵי עַצְמוֹ דְּמַסֵּיחַ דַּעְתּוֹ מֵאֲבֵלוּת] אֲפִלּוּ קֹדֶם חֲצוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן לִמְכֹּר, דְּהָוֵי דָּבָר הָאֲבֵד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ש"פ סָעִיף (ז') [ו'] לְעִנְיַן אֶבֶל: **כד** (מט) **כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וְכוּ'**. הֵינוּ אֲפִלּוּ (נב) בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת וַאֲפִלּוּ לְאַחַר חֲצוֹת, וּמַשְׁמַע מִגְּמָרָא דַּוְקָא כְּשֶׁקּוֹבֵעַ עַצְמוֹ לִמְלָאכָה וּמַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהָאֲבֵלוּת. וְעַל כֵּן אַף שֶׁמֻּתָּר לִשָּׂא וְלִתֵּן אַחַר חֲצוֹת, (נג) לֹא יִמְשֹׁךְ בַּעֲסָקָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִן הָאֲבֵלוּת: **(נ) מֵאוֹתָהּ מְלָאכָה**. כְּלוֹמַר מֵאוֹתָן (נד) מְעוֹת שֶׁמֻּתָּרִים מֵאוֹתָהּ מְלָאכָה: **כה** (נא) **כָּל הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה וְכוּ'**. אֲפִלּוּ (נה) מְעֻבֶּרֶת אוֹ מֵנִיקָה אוֹ שְׁאָרֵי אֲנָשִׁים שֶׁהֵם חֲלוּשִׁים בְּטִבְעָן (נו) וּמְצְטַעֲרִים מֵהַתַּעֲנִית, [אִם לֹא מִי שֶׁהוּא חוֹלֶה בָּאֱמֶת וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ו' וְעַיֵּן שָׁם בְּהַגְ"ה], וּכְדַאי הוּא בֵּית אֱלֹהֵינוּ לְהִצְטַעֵר עַל חָרְבָּנוֹ עַל כָּל פָּנִים יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה:

א (א) **נוֹהֲגִים וְכוּ'**. עַל פִּי הַמִּדְרָשׁ, 'בְּצַע אֶמְרָתוֹ' (איכה ב יז) בַּזַּע פּוּרְפִּירָא דִּילֵהּ [זֶה הַשַּׁלִּיט], 'הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל' (שם פסוק א) זוֹ תְּפִלִּין: **(ב) בְּלֹא בְּרָכָה**. וּמִכָּל מָקוֹם אִם פָּשְׁטוֹ בַּלַּיְלָה, (ס) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו בַּבֹּקֶר: (ג) **וּבְמִנְחָה**. שֶׁאָז הִצִּיתוּ אֵשׁ בַּמִּקְדָּשׁ, וְ'תַם עֲוֹנֵךְ' (שם ד כב) בְּמַה שֶׁשָּׁפַךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חֲמָתוֹ בְּעֵצִים וַאֲבָנִים [הַגְּרָ"א]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים כְּדֵי (ס) לְהַרְאוֹת נָחָמָה בְּאֲבָלֵנוּ בּוֹ בַּיּוֹם. וְכָל זֶה הוּא לְכַלִּי עָלְמָא רַק לְעִנְיַן תְּפִלִּין מִשּׁוּם דְּהוּא מִלְּתָא דְּתָלְיָא בְּמִנְהָגָא בְּעָלְמָא, (ג) אֲבָל כָּל הַחֲמִשָּׁה עִנּוּיִים אֵין מְבַטְּלִין כָּל הַיּוֹם: **(ד) וּתְפִלִּין**. וְהָרָגִיל לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין שֶׁל רַבֵּנוּ תָּם, יַנִּיחַ גַּם עַתָּה [אַחֲרוֹנִים]: (ה) **וּמְבָרְכִין עֲלֵיהֶם**. וְנִרְאֶה דְּיִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִקְרוֹא עַתָּה פָּרָשִׁיּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע וְכֵן פָּרָשַׁת 'קְדֵשׁ', דַּהֲלֹא כְּעֵת (ד) הוּא רַק כְּקוֹרֵא בַּתּוֹרָה, וְתַלְמוּד תּוֹרָה אָסוּר כָּל הַיּוֹם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה. **וְעַיֵּן בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים** (דיני איסור מלאכה בט"ב ס"א) **דְּאַף פְּרָקְמַטְיָא אָסוּר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם** מִשּׁוּם דְּהָוֵי פְּרִסּוּם: **כג** (נב) אַחֲרוֹנִים: **כד** (נג) אַחֲרוֹנִים: (נג) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס"ק כז). **וְהוּא הַדִּין שֶׁלֹּא יִקְבַּע עַצְמוֹ לִמְלָאכָה עַד שִׁיָּסִיחַ דַּעְתּוֹ מִן הָאֲבֵלוּת** [דֶּרֶךְ הַחַיִּים (שם)]: (נד) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק כו) בְּשֵׁם תְּנוּיָא (סי' ס):

כה (נה) וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף ה': (נו) **וְאֵין יָכוֹל לִפְדּוֹתוֹ בְּמָמוֹן**: (ס) סֵדֶר הַיּוֹם (הנהגת האדם ביום תשעה באב): (ג) כָּל הַפּוֹסְקִים: (ד) דְּאַף בְּמָה שֶׁהֵבִיא הַבֵּאוּר הֵיטֵב סָעִיף קָטָן א' לְעִנְיַן בֹּקֶר בְּשֵׁם מַהֲרַ"מ גַּלַאנְטֵי, עָרַעַר עָלָיו בְּסֵפֶר בִּנְיַן עוֹלָם (או"ח סי' ל), וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה. וּבְחִנָּם תָּמַהּ הַשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה עַל הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב דְּלָמָּה לֹא יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע קֹדֶם עַרְבִית, עַיֵּן שָׁם, דְּשָׁם הֲלֹא הָיָה מִבְּעוֹד יוֹם וְאָסוּר בְּתַלְמוּד תּוֹרָה אָסוּר כָּל הַיּוֹם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah